

Előfiz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékire 1 frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-utca, 337-ik hszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden sz6 után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Itélethirdetés után.

A zentai vádaskodásról végre lehullt a lepel. Lerántotta a n. kikindai delegált bíróság, s a mikor előttünk áll teljes meztelenségében az ügy, csak abban a hitünkben lettünk erősebbek a miről a tárgyalás kezdetén, már az első napok eseményeinek benyomása után véleményt adtunk, hogy az igazi bűnösök futnak.

Sok és nagy visszaélésnek kellett történni a zentai legelő felosztása körül az kétségtelen, de a panaszosok nem jó helyen jártak panaszukkal.

Nem oda ütöttek a hová néztek, minek az lett a vége, hogy meghurczoltak becsületes multtal bíró férfiakat, dolgot adtak az igazságszolgáltatásnak, s okoztak pár ezer forintnyi kárt a kincstárnak.

Nem értek ezélt, rossz tanácsadójuk volt.

A ki elfogulatlanul nézte végig a zentai eseményeket, az okvetlenül arra a gondolatra jött, hogy a panaszosok tanácsadói maguk is benne voltak a manipuláns mérnök és társai kapzsi és piszkos üzelmében, s ép ez készítette őket a panaszosok felbujtására, mert ezzel magukról háritották el a bajt.

De a gyanu nyilt titok Zentán. A vádlott törvényszéki bíró és mérnök, ugy a többi vádlott helyén, előkelő állásu emberek ültek volna, ha panaszosok más utat találnak, s ha a főbönöst el nem ragadja a halál.

Két egyszerű ember lett csupán elítélve, a kik szintén nem annyira bűnösök mint inkább tudatlanok.

Mikor november 9-én megjelent lapunkban előre jeleztük, hogy itt a bosszu működik csupán, s hogy ez a nagybűnpörnek felfujt valami a pártoskodásra vezethető vissza, Zentán többen indignálódtak véleményünk fölött, pedig szomoruan igaz, hogy a panaszosoknak beugratott polgárság mind egy párthoz tartozik. Sajnáljuk, hogy éppen függetlenségiek. Ez a tömörülés egy pártban, nem lehet egyszerűen véletlen, ez összegyurt, ez erőszakosan összeállított, rábeszél, felizgatott skitanított emberekből állott.

De végre lezajlott ez is, a meghurczolt becsület megkapta az elégtételt is. Zenta polgársága pedig beláthatta, hogy nem ez volt utja a jogorvoslásnak, s ha rövidséget szenvedtek, azt éppen azoknak köszönhetik, a kik a feljelentő panaszosokat a falnak vezették.

Egy kis igazság.

A tisztujítás alkalmára a Varga párt végrehajtó bizottsága a következő felhívást intézte a polgársághoz:

Polgárok!

A küszöbön áll december 3-ika mint a 6 év előtt megválasztott törvényhatóság és ezen törvényhatóság fejének leszámolási napja.

A hat év előtt városunkban feltartóztathatlanul hatalomra jutott ugynevezett szabadelvű párt akkori kijelentésük szerint egy váltót irt alá, mely váltót hat év előtt tartozott volna beváltani.

Lássuk csak: mire kötelezte magát hat év előtt ezen váltóban Mamuzsits Lázár mint polgármesterjelölt, saját és leendő tisztársai nevében július 20-án elmondott s illetve elolvasott program beszédében?

1-ször „nem találta helyesnek a vagyon és személybiztonság tekintetéből, hogy nálunk konstablerek és pandurok vannak s ígérte, hogy ő katonai rendszer alapján a rendőrséget egészen ujja fogja szervezni. Mit tett e tárgyban? megvannak ma is a pandurok helyett nagyszámu kézbesítők és konstablerek nagyobb számmal mint azelőtt voltak, szervezte a henyelő pusztai rendőrséget és elhelyezte őket olyan városi épületekben, m. p. Nagyfényi csárda stb“ a melyek a városnak tetemes jövedelmet hoztak éven-

TÁRCZA.

Margit szerencséseje.

— Rege. —

Itta: Rudnyánszky Gyula.

Egy ködös, hideg téli napon a kis Margit nagy ügygyel-bajjal igyekezett házikójukból a város felé. Egész éjjel havazott, az utak térdig érő hóval voltak borítva s szegény Margitkának bizony dolgot adott, míg keresztül lábalt a havon.

Nyolez éves volt, szelid, kedves, jó szívü kis teremtes. habár igen, igen szegény. Fejét kopot vékony kendő fődte, rövid szoknyája is nagyon viseltos volt már és czipői olyan rosszak voltak, hogy alig haladt pár lépést, már átmedvesedtek. Aztán nem is az ő lábára szabták biz azokat, ugy kapta fölig elnyüitten valakitől. Igazán szánandó volt a kicsike, a mint dermedt kis kezecskéit gyöngye testéhez szoritva a város felé haladt. Édes anyja küldte.

— Rosszul érzem magamat, kis lányom! — mondá. Eredj, vedd ki a pohárból a még benne levő pár krajczárt és szaladj magadnak kenyeret venni.

— És ha elfogyasztjuk ez a kis kenyeret, mit eszünk holnap, ha nincs pénzünk? — Kérdé Margit szomoruan.

— Isten majd gondoskodik rólunk.

Aztán föltekintett az égre oly tekintettel, mely kifejezte mindazt, a mit imájában

kérhetett volna. A jó Isten minden nyelvet ért, még a szemek néma beszédjét is érti.

Margit tehát elindult és töle telhetőleg sietett, hogy minél előbb viszatérhessen beteg édes anyához.

Egyszerre zajos nevetést s örömjongást hallott. Margit szegényke ama boldogtalan, gyermekek közé tartozott, a kiknek még soha sem volt játékuk. Édes anyja szegény özvegy asszony volt, a ki keze munkájával tartotta fön magát és gyermekét; de mivel folyvást betegeskedett sokat kellett kis leánykájával együtt nélkülöznie.

Margit tehát a játék élénk lármáját hallva, meglepedkezett egy pillanatra szomorú helyzetéről, a metsző hidegről s elmosolyodott.

Az ut kanyarulatánál néhány fiu nagyon el volt valamivel foglalva, a mit Margit nem láthatott. A kis leány nem akarta utját ácsorgással meghosszabbítani, de így gondolkozott: „Egy kis ideig csak nézhetem őket, aztán jobban fogok sietni, nehogy megvárakoztassam ágyban fekvő beteg mamámat.“

Ha tudnátok, mit látott Margit midőn közelebb ért! A fiuk nevettek és kiabáltak azzal mulatva, hogy egy szegény kis madarat kineztek, mely a nagy hidegben lehullt a levegőből épen oda, a hol e vásott gyermekek hólapdákkal dobálóztak.

— Oh csunyak! — mondá magában Margit, a mint a fiukat meglátta. — Megkötözték a szegény madárka lábait s mind a két szárnyát levágták! Hogy rángatja az egyik a madzagot! S én jó Istenem, az a másik a tollát tépi! Oh, a gouszok!

Odalépett hozzájuk és siránkozó hangon igyekezett a madárkuzók szívét meglágyítani, hogy ne bántsák a kicsit, ereszszeik szabadon. De a fiuk még jobbau kaczagtak és azt mondták:

— A madár a mienk és ez minket mulattat . . .

— Adjátok a madarat nekem! — szólalt meg ismét a lány.

— Oh épen! Eltaláltad! — kiáltá a legnagyobbik.

— Odaadjuk, ha megveszed! — szóló a másik.

Margitnak csak nyolez krajczárja volt s ezen kenyeret kellett vennie! szomoruan lehajtá tehát fejét és már folytatni akarta utját, midőn egy kis szalmarakást pillantott meg, melyet a harmadik fiu készült meggyujtani.

— Gyujtsd meg, nyujtsd meg! — kiáltá a legnagyobbik. — Te pedig Margit maradj itt, ha valami mulatságosat akarsz látni. Megsütjük a madarat elevenen! Majd meglátod, hogy fog röpködni, hogy megsza baduljon. Oh ez pompás lesz!

Margit szeme megtelt könnyvel. Ránézett a vergődő áldozatra s megszólalt:

— Hogy adjátok a madarat? Megveszem . . .

— Két krajczár az ára! — kiáltá az egyik.

— Hohó! . . . három krajczár, mert hárman vagyunk! De szenvedni csak nem hagyhatta a szegény madarat! . . . Hogy megpöröljek! . . .

ként és csakhamar ezen szervezés után a piarcz kellő közepéből ellopták Geiger A. kaasszját egy negyed millióval, betörték még néhány kereskedést, elverték és meglövé-
döztek néhány uri embert, kivétel nélkül, nem kimélve még a hatóság egyes tag-
jait sem.

Igy szervezte tehát tetemes költséggel a rendőrséget.

A 2-ik pontban a vallásfelekezetek köz-
zötti békés egyetértés fentartását ígérte, bár
beismeri, hogy békétlenség a hitfelekezetek
között nálunk nem volt soha. Ezeu ígéretet
a saját érdekében tette, ez igaz, be is vál-
totta, mert hatalomra jutása előtt csupa kör-
mönfonságból, csak a katolikus érdekekkel
foglalkozott.

A harmadik pontban ígéri, hogy ha a
polgármesteri székbe ül, a közvagyon keze-
lése körül szigoruan igazságos ellenőrző és
mindenkinék jóakarója leendő.

Mi már sokszor elmondottuk, tehát
kérdézzétek meg ön lelkiismereteket, ho-
gyau váltotta be ezen ígérteit?

Köztudomásu, miként lopták a város
épület fáját, a város tégláját, a város föld-
jét, de sőt erdejét is!

Köztudomásu, hogy a város kárára mi-
ként sápolta Mamusich Agoston, a polgár-
mester unokatestvére stb.

Ezeket a polgármester mind jól tudta
és tudja, de azért a bűnösöknek még a haja
szála sem görbült meg.

„A 4-ik pontban a népnevelés előmoz-
dítására és a magyar nyelv elsajátítására és
oly célszerű beosztást ígért, hogy a bunye-
váczejku gyermekek a magyar ajkuakkal
összejárjanak.“ Ezen ígérteit nemcsak, hogy
nem váltotta be, de sőt ellenkezőleg oly
iskolákba, a hol nagyobb számban voltak és
vannak a bunyeváczejku gyermekek még
tanítót is bunyeváczejkut alkalmaztak s a
magyarajku tanítók egyáltalán mellőzve lettek.

Az 5-ik pontban „ígéri az egész város
kiközvetését, nem grága koczakö, hanem
olesőbb zuzott kövel“, kérdézzétek meg ma-
gát a polgármestert, beváltotta-e ígérteit?
ő azt fogja mondani: igen. Kiközvettem a

szegedi szőlők kézi utat, kiközvettem a
vasuti feljárt, de azt el fogja bizouyosan
hallgatni, hogy fölszedtem a Kossuth-utca
sarkától a szegedi országut mentén a drága
koczakövet és eltürtem és elnéztem azt,
hogy ezen utakon Mácskovits Titusz törmelék
téglája felhasználtsák; elnézem, hogy a sze-
gedi országut — csak azért, mert ezuttal Mács-
kovics Titusznak nincs elegendő törmeléke
— hónapokon át elzárva legyen a közleke-
déstől, a drága koczakövet pedig lerakítja
egy elszűkített uton. Hol van tehát az az
ígért egész város kiközvetése?

A 6-ik pontban ígérte a két külvárosi
templom felépítését.

Kérdézzétek meg, beváltotta-e ígérteit?

„A 7-ik pontban ígérte a városház és
a gymnázium-épület felemelését és kibövi-
tését. Vajjon beváltotta ebbeli ígérteit?
Hiszen napról-napra lopva állítják be a régi
épületbe az új ablakokat.“

„A 8-ik pontban ígérte egy földműves-
iskola felállítását, és pedig, hogy saját sza-
vaival éljünk, mondá „nem csak illő, de
szükséges is, hogy a földműves osztály ér-
dekei is kielégíttessenek.“ Hol van ez a
gazdasági iskola? Kérdézzétek meg.

„A 9-ik pontban biztosítja a várost,
hogy nem lesz zárt város, továbbá, hogy
ha a kormányval nem fogunk újat huzni,
a fogyasztási szerződés megkötését kedvező
körülmények között fogja eszközölni.“ Ez
azon pont, a melyben tett ígérteit nemcsak
hogy be nem váltotta, de megszegte.

A vámházak egyik a másika után épül-
tek, s csak azt várják, míg teljesen kiépül;
meg lesz a zárt város, hiszen van már
hozzá egy sereg vámör rég megválasztva.

Hát mit tett a fogyasztási adóval?
nemcsak hogy lejjebb nem szállt az, hanem
megháromszorosodott.

Ime polgárok, így váltotta be Sza-
badka város polgármestere hat évvel ez-
előtt tett ígérteit.

Az elámitott polgárság terhein nem-
csak nem könnyített, hanem az súlyosbi-
totta, mindenkinék meg van az adóköny-

vecskéje. megláthatja hogyan áll ma, és
hogyan állt 6 évvel ezelőtt.

A városi közlegelő legnagyobb részét
felszántatta, de annak jövedelmét nem a ki-
tűzött célra fordította.

A közvagyon nagyrészét eladogatta.

S mindezek daczára nemcsak, hogy az
évi kiadásokat nem volt képes fedezni, ha-
nem a várost tetemes adósságokkal terhelve
és szándékozik terhelni.

Gonosz tanácsadók és lelkiismeretlen
sáfárokkal vétette magát körül, s ezek ta-
nácsát követi. Nem ő vezet mint polgármes-
ter és mint város feje, hanem gonosz lelki
tanácsadók által vezetetik.

Hova fog jutni városunk, ha ezen ázsiai
állapot továbbra is megmarad? Tönkre megy
s ezért átkozni fognak gyermekeitek. A vá-
ros értelmesebb, szabadelvű és független
gondolkozásu polgárságai jól tudják mind-
ezeket s elfordult már az jelenlegi hatalom
embereitől. Amde a hatalom, a zsarnokság
terrorizmussal és koncz osztogatással karmai
közt tartja a választott városi bizottsági ta-
gok értelmetlenebb részét és a pajtásokat.

Polgárok!

Hogy ezen városi bizottsági tagok a
városi közügyek elintézéséhez hozzájárulhat-
tak és a nagyterembe juthattak, azt nem
egyedül a hatalmasoknak és a hatalom em-
bereinek köszönhetik. A ti szavazataitok ál-
tal jutottak oda.

Rajtatok van a sor. Hívjátok fel együtt
és egyenként a választott bizottsági tagok-
nak azon részét, a kiknek az eddigi tör-
vényhatóság értelmetlen, káros, önös és rész-
rehajló gazdálkodása nem nyújtott elegendő
leczkét és kényszerítettek arra, hogy a je-
lenlegi törvényhatóság fejét és bűnös kör-
nyezetét ejtse el.

Támogassanak szavazatokkal olyegyént,
a kinek eddigi multja is elegendő biztosíté-
kot nyújt arra, hogy a városházát a tisztá-
lan elemtől meg fogja szabadítani; önzetlen,
helyes, igazságos és pártok fölé emelkedő
feje leendő városunknak.

Ebben a hitben, ebben a reményben
városunk felvirágzása, a jelen és jövő nem-

Verte fejét öklével, mert azt hitte, hogy a
szerencse őt érte volna, ha a madarat el
nem adja Margitnak. Felyvást a szép ház
körül ólalkodott s azon törte a fejét, hogyan
lehetne a madarat megszereznie.

Egy este észrevétel nélkül beosont a házba
s ellopta madarat. Rohant vele a sötét éjsza-
kában s meg sem állt, míg egy rengeteg
erdőbe nem ért. Ott aztán lefeküdt: a rossz
fiu és rubintokról, roppant gazdaságról ál-
modozott. Nem bántotta a lelkiismeret, sőt
inkább örült, hogy Margitnak szomorúsá-
got okozott.

A bánat bizony nagy volt Margit és
mamája szívében; mert ők a madarat igazán
szerették önmagáért, nem csupán azért, hogy
gazdaggá tette őket.

De a gonosz tolvaj nem törődött ezzel.
Nappal bujdosva, éjjel folytatta utját és gyű-
tötte a rubintokat. Mert a madár vércsepe
most is folyt s minden este drága rubint-
kövé változott, sőt a rubintok most még
napyobbak és ragyogóbbak voltak, mintha a
jók segítője a rosszat is meg akarná ju-
talmazni!

Hosszas bujdosás után végre a tolvaj
egy nagy idegen városba ért a hol épen a
hazatérő királyné ünnepélyes fogadására
készültek.

— Ez jó alkalom! — gondolá a tol-
vaj. A királynénak drágán eladom a rubint-
jaimat.

Ugy számított, hogy a királyné nem
hallhatott még Margitról s a csodálatos ma-
darról semmit. Igaz is, hogy abban az idő-

Lassacsán — édes anyjára gondolva
— előszedegette zsebkendőjéből a három
krczár, átadta a fiuknak és a kis madárral
sietve távozott.

A városban öt krajczárért kenyeret
vett, aztán haza ment. Kissé nyugtalan volt
hogy mit szól majd édes anyja ehhez a pa-
zarláshoz? De a madárka oly bizalmasan
simult hozzá s oly hálásan nézett rá!

Az anya pedig megölelte lányát, a
helyett, hogy megszidta volna.

— Isten meg fogja jutalmazni jószívü-
ségedet!

S este a kis házikóban a legcsodála-
tosabb dolog történt. Margit madarat a tűz
közeliében egy kosárba tette, egyik lábát
pedig rongyocskával gondosan bekötözte,
mert a láb vérzett. Lefekvés előtt még
egyszer megitta kis sebesültjét és megvizs-
gálta lábát, jól be van e kötve? . . .
Margit úgy vette észre, hogy a kis ron-
gyocskán egy vércsepp meg volt fagyva,
mert egészen száraz volt. De a helyet, hogy
csunya fekete lett volna, inkább fénylett,
mint a tűz és átlátszó volt mint az üveg!

— Oh anyám, jer nézz csak ide! —
kiáltá a kis leány.

Az anya ép úgy meg volt lepve, mint
leánya. Alig akart szeméinek hinni; meg-
fogta a vércseppet s ime az kezében maradt;

Az anya keresztet vetett magára s
Isten segítségét hívta, hogy bizonyosan legyen
benné, hogy ez nem a sátán műve. A vér-
csepp valóságos drága rubin köve vált és
azontul minden reggel egy olyan vércsepp
volt a madár sebén és minden este egy

ujabb értékes kő gazdagítá a szegény assz-
zonyt és leányát.

Nemsokára tele volt egy nagy doboz
ezekkel a fénylő rubin kövekkel. A dolog-
nak hire futott és jó emberek tanácsára a
szegény özvegy gyermekével együtt elment
a királyhoz és magával vitte a köveket.

— Kiadta neked ezeket a gyönyörű
rubintokat? — kérde a király, csodálkozva,
hogy ily szegény asszony ily nagy értékű s
ritka drágakövek birtokában van.

Erre a kis Margit egyszerűen elbeszélte
a madár történetét s a király igen megsze-
rette a nemes szívű, eszes leánykát, a köve-
kért egy zacskó aranyat adott az özvegynek,
s leányával együtt a király udvaránál akarta
tartani. De az özvegy csak vissza kívánczolt
falujába. Otthon szép nagy házat építettett
s naponként sok pénzt osztott ki a szegé-
nyek közt.

Ezalatt a vércsepp, vagyis az ezekből
támadt rubintok folytonosan szaporodtak és
nemsokára az egész ország tudott a mesés
tünetényről, hogy Isten mily csodatevő ha-
talommal jutalmazta meg a kis Magit jószí-
vűségét. Kiváncsiak és irigyek — mert ezek
mindig vannak — tömegesen jöttek a
szép házban — hogy megnézzék a különös
madarat. Természetesen sokan szerették
volna a madarat birtokukba keríteni. Igérték
is érte töméredek pénzt; de az özvegy már
akkor nagyon gazdag volt és Margit hal-
lani sem akart róla, hogy kedves madi-
rától megválják.

Az a rossz fiu, aki meg akarta a ma-
darat elevenen sütni, az volt a legirigyebb.

zedék érdekében és áldása reményében kiáltások velünk együtt:

Éljen a haza!

Éljen Varga Károly leendő polgármestünk!

A vágrehajtó bizottság.

Mi is csak azt mondhatjuk: Éljen Varga Károly ki kell cserélni azt a gazdát a ki a gazdaságnak romlására van s addig cserélni míg egy igazira nem találunk.

A malmot nem dönthetjük le azért ha a kutya lenyalogatja róla a kenőcsöt és ellopja a vámot, hanem a molnárra kell 25-öt vágatni vagy elcsapni miért nem vigyáz jobban a malomra.

K. Illás N. 2.

Palocsból szivattyúzzák a vizet. A partszélen elrekesztenek egy-egy darabot, abból a vizet átszivattyúzzák a tóba, az üres vízmederből pedig szedik ki a földet és töltik a partszéleit. Ez a munka a szakadó esőben igen olcsó, a mennyiben a munkások átázva-fázva alig dolgozhatnak. Egyébként is tanulságos, miként lehet pocskolni a pénzt.

Irodalom, művészet.

Színház. Szerdán a „Vadorzók” vigjáték, másodszer.

Csötörtökön „Thurán Anna” Bartók Lajos kitűnő színműve került színre oly kerekded és összevágó előadásban, hogy a színészeket külön-külön és együttvéve, feltétlen elismerés illeti. Breznay a Cátói jellemű polgármestert, (Thurán) aki mint hajdan a római Brutus consul halálra ítéli bűnösnek vélt gyermekét: erélyes vonásokkal, törhetlen akarakterével alakította. R. Balogh Etel (Thurán Anna) szerepének legkisebb részét is kidomborította; meghatón szép jelenete volt a börtön jelenet, amidőn lázas álmában féltve őrzött titkát elárulja. Peterdy (Velitoris Hen-

ben, melyről mesélek, még nem voltak sem vasutak, sem távirók. A királyné csakugyan mit sem tudott még a különös esetről s midőn a fiu rubinjait megpillantotta, csodálkozva kiáltott föl, mert még soha oly tökéletes szép rubintokat nem látott.

— Hol vetted e bámulatos szép követket? — kérde mohón.

— Egy csodálatos madártól kaptam, melynek életét megmentett! — válaszolt bátran az ifju.

De ekkor a madár egyszerre kiröpült a fiu zsebéből és a királyné felé szállva tiszta, érthető, hangon ismétlé: „Tolvaj, tolvaj, szivtelen! Tolvaj, irigy, szivtelen!”

A rossz csont nem tudta, hogyan meneküljön minél gyorsabban. A királyné szigorú tekintete megrémítette... Rohant kifelé... És a mint a palota udvarán keresztül futott, nem vette észre a nagy nyitott kutat, mely tele volt vízzel, belebukott és többé nem is került ki belőle élve. Csak később találták meg holtestét... a rubintokat görcsösen szorongatá markában... Kivették belőle, hát akkor látták, hogy a drága rubintok mind hitvány kavicsokká változtak.

A rubintos madár pedig nyomtalanul eltűnt...

... Otónapra Margit valami kopogást hallott ablakán. Odament kinyitotta s a következő pillanatban a rubintos madár repült be rajta.

rik) a fekete sereg vitéz kapitányát marcans vonásokkal ecetelte. H. Szabó Ilka az üzvegy Borbálát kitűnő játékban mutatta be. Altalában ez este mindenik színész tőle ki-telhetőleg jól játszott, de az est hősnője még is Kisné Irma volt, aki Mutter Anna boszorkányt oly tökélyvel adta, aminőt csak egy Jászai Marinál láttunk. Kisné megmutatta, hogy kis szereppel is mily óriási hatást lehet elérni, ha az művészi keze-ken van.

Pénteken bérletszünetben „Sze-gény Jonathán” operette újdonság náluk először. Az igazgató már hetekkel előbb hirdette, hogy a „Szegény Jonathán” fényes kiállítással, új jelmezekkel, semmi fáradságot nem kímélve fog a színpadra lépni és daczára ennek a nagyhangú ajánlgatás-nak, az első előadás mégis majdnem üres ház előtt tolyt le, jóllehet a „Szegény Jonathán” is, meg az igazgató is nagyobb pártolást érdemeltek volna; de hát egy ró-káról két bört nyuzni nem lehet. Szabadkának nem elég nagy arra az intelligen-cziája hogy valamely új darabbal bérlet-szünetben telt házat csináljon, mert a szin-házkedvelő közönség bérel, s az azt gon-dolja, hogy a mit láthat bérletben, azért nem fizet külön; a nem bérlő közönség pedig, már t. i. olyan, a ki valamely prae-mieren telt házat csinálna. — Szabadkán nem létezik. Eme tapasztalatból az igaz-gató levonhatja magának a konzequentiát a jövőre nézve. Már most a mi az operettet illeti, az valóban dallamos zenéjű és meg-felel jó hírnevének. V. Margó Célia (Molly) a legnehezebb áriákat könnyedén és mű-vészi bovrurral énekelte, nagy hatást kel-tett különösen az a duett, a melyet Halasival (Trip Jonathán) a házass élet-ről énekel. Serfőzy Etel (Harriett) finom, gyöngéd hangjával köztetszést aratott. — Rácz (Vandergold) az énekben mint mindig, úgy most is kitűnő volt. Halasy (Jonathán) nagy haladást mutatott szerepében, ha így halad, meg jó operette énekes válik belőle, mert hanganyaga megvan, csupán csiszolásra szorul. Breznay (Quikli) az impressariót ügye-sen alakította és éneke is meglehetősen volt. Tolnainé a boztoni diákot sikerülten maszki-rozta.

— y. —

Vasárnap november 30-án bérlet 6-ik számban V. Margó Célia asszony felléptével e színpadon harmadszor: Szegény Jonathán nagy operette 3 felvonásban.

Hétfőn december 1-én bérlet 7 szám-ban „Hunyady László halála, eredeti tra-gédia 5 felv. írta Dobsa Lajos.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Pénteki hetipiacunkon kevés élénkség uralkodott, minek főokát a hirtelen változó időjárásban kereshetjük. A téli terményekből közepesen került elő. A gabona-nemüekből kevés hozatott be. A kínálat mérsékelte, a vételkedő erőltetett maradt. Az áruk hivatalosan jegyzékeltettek: Tiszta buza 7-7-20. Kétszeres: 6-20. 6-40. Rozs: 6-6-20. Arpa: 5-70. 5-90. Zab: 6-30. 6-40. Tengeri: 5-70. Élő sertés klgamonként: 37-40 kr. A tüzelő anyagokból kevés fordult elő. Hal és baromfi szép számmal. Az iparosok, nagyon gyenge vásárt csaptak. A baromvásár élénk-telenül és csekély forgalommal végződött.

CSARNOK.

Szabadkai képek.

Festi: Rózsaszántó.

A városháza toronyórájának mutatója a X körül jár.

A harang mély basszus hangon, mely úgy kong mint két öreg repedt vasfajak összeverődése, most üti a levesmarsot.

Rossz nyelvek azt beszélnek a nyelves alkotmányról, hogy nem mindig szól ahogy mutat. Azt is beszélnek, hogy a körében élő honatyáktól tanulta el ezt a magas politikai taktikát a lá Bismark, aki már régen megmondta, hogy az ért tudunk beszélni, hogy gondolatainkat elrejtjük.

Különben a választások nagy napjai előtt élünk, nem csoda, ha még a toronyóra is politizál a városházán.

Hála Isten! a politikai állapotok — le-számítva a szaporodó politikai bacte-riumokat — nálunk annyira egész-ségesek, hogy bátran elmondhatjuk Don Carlossal: „Dániában rohdadt valami.”

Kikérek minden félreértést!

Déli 12 óra van.

A törvényszéki palotában dolgozó kö-mives a kalapácsot, az irnok az író tollat, a varróleány a varrótüst eldobja. A polgár, a Katona, a bezárt iskolás gyermek, a csavargó suszterinas, a semmittevésben eltáradt hivatalnok és a nekik segítő hivatal- és városszolgák sietnek haza meg-köstolni a szép asszony főztét.

Még az is, akinek csunya főzte meg az ebédjét.

Élénken kurjongatva futnak a tollas-lányok, városunk eszpeciálitásai nagy hófuvatagot imitálva, a Kerli, Kuk, Gengli és másfél zsidó pehely- és szárnya-tollaiból.

Hajrá! Kialtják az amazonok, rongyos szoknyákat, egy elbukott és ismét felemelt zászlóként, megrázva „ide gyertek lányok itt vannak a konstáblerek.” Ide, ide kiáltja a másik eskadron itt sétálnak a fekete rubás naságák! mi ennek az uraknak a rokját pu-czoljuk föl ordit a hadtest balszárnya.

A Széchenyi téri Mihásznak hol van-nak, irigyelendő plegmával sétálnak tovább hivatalos méltósággal. Egy szót sem szól-nak! azt is lassan mondják, mert röndek muszaj lönni.

Szóval élénk sürgés forgás van város-szerte, mert már 12 az óra. Csak a „Nem-zeti szállodában” nyugosznak mert még csak 12 az óra.

Jenő a sikkes főpinczér nagyokat pödör hajuszán. Sokat tart reá. Azt mond-ják 1000 frtért nem adná az egyik felét. Különben Jenő komoly fiu. Sohasem szokott nevetni, kacagásról plane szó sem lehet, mosolyogni is csak néha, akkor is „bána-tosan.”

Viktor, az ábrándos minta pin-czér a tekeasztal szélére támaszkodva két tenyerébe fogja fel az állat, nehogy leessék a szapora csuklás közben, mely foglalkozás úgy látszik érdekesen szórakoztatja.

80, 81, 82 100 kiáltja hősnök és szive nagyot dobban Megmondta; . . . „Százszor fogok reád gondolni” — Oh Lizi, du ziszi!

Viktor mélyen elpirult! és büszkén te-kintett át Endre kollégára, ki „Az elátkozva fölmentett éjféli éj királynő nappali küzdelmeinek sötéten fénylő bukott diadalai” című irányregény „A földalatti nap” című fejezetét olvasta. A regény himnemi hőse egy herceg. Természetes, hogy a hőse szőke, érdekesen halvány színű és lágy tekintetű, kék szemű lovag.

Endre olvasás közben föltekint, be-pillant a szemkötz függő nagy tükörbe és meglepetve mondja:

„Nini, hiszen ez olyan, mint én!”

És Endre valóban hasonlít a regény-beli hőshöz, ha t. i. a regény írója nem fül-lentett, mikor hőseit leírta.

Imre, Pali, Józsi mint élvezzi a nyugalmat!

De semmi sem örök! A város-ház órája ismét fordult egyet (nem a világ sora, ott nem változik semmi) a csönka óra mutató.

A szálloda kávéházi ajtaja mindig gyakrabban nyílik.

A terem megtelik.

Józi pinczér könnyebbülten kiált fel a belépő három uri ember elé: „Ah urak ideje volt még két perc és én a helyet nem tarthatom tovább.”

„Jól van Józi, feleli a három közt a legkisebb, oly mosolylyal, mely jó borravallót ígér. Hozzon kártyát, maga kópé.”

„Kérem, az ember annyit tesz, a menyeyit lehet” — szerénykedik Józi.

A többi pinczér „parancsol” — „azonnal” — „rögtön” biztató szavai kellemesen variálják a pohár és tálcacsörgés éles hangját.

Jenő nem ásitozik már, hanem áhitoszik a „fizetni” kellemesen csengős nagy szó után. Kezeit a pénzes zsebében tartja, mint ha mondani akarná: „én nem vállalom felelőséget” — azután német eszével így toldja meg: „vor Taschendiebe wird gewarnt.”

Fürst ur, a szálloda bérlője is megjelenik. Arca mosolyog. Jobbra, balra bók. Ennek egy szívélyes szót, amannak egy bókot mond. Kezeit dörzsöli. Körül néz, mint a ki egy muzeum szépségeit szemléli. Végre csodálkozással veszi észre, hogy mindenkit ismer.

„Ich zähle die Häupter meiner Lieben, und siehe es fehlt kein theures davon”, — gondolja Fürst ur, ki nagyobb szabású állításait mindig németül sűti el.

A terem végkép megtelt.

Az asztalok körül ülnek az ebéd fardalmait kipihenő kártyások nagy — mesterei, míg az inasok, a hites kibiczek állva bámulják a mestereket.

«A mit a nagyok mivelnek,
A kicsinyek rá figyelnek.»

A fiatalok, a bátrak, a hiuk a kirakatba az ablakba helyezkednek el.

Észrevette ezt Miczi és Gizi nagysám is. Nagy lassukat lépve sietnek hazafelé.

Mama csak elkészítette már az ebédet! — Vagy mi?

„Miczi te, nézz csak át. — A „Nemzeti” belseje a tiszta égboltozatot juttatja eszembe.”

Nézd csak, Laczi fején kisütött a teli hold Csillag Károly követlen szomszédságában; míg annak a kövér urnak úgy ragyog az arca, mint a juliusi nap.

„Gizi lelkem! benned egy nőnemű Camille Flammarion veszett el.” A főégi testek a „Nemzeti”-ben fényes nappal!

Ez eredeti, ezen még Csillag Károly maga is nevetne.

Pedig mióta szerkesztő lett, szörnyen komoly. — Érdekes fiu — folytatá Miczi — ha látom, Posa Martzi jut eszembe.

Nekem meg Pósa bácsi, a ki azt mondja:

«Mégis a ki legfőbbet evett,
Az bizony a Kati gyerek.»

szavalt a naiv Gizi.

Míg a két hölgyecske így észrevételezve eltűnt a láthatárból, a szállodában a hangulat egyre magasabb mérveket ölt.

„Pagát altimo, tout les trois, terc z bella, quart, quint” hangzik kereszttül-kasul.

„Contra, re contra, szól ki egy éles hang.”

„Itt a dako. Mopsz, tripsz, buzera sarok” hangzik balról, míg a sakkozó ellenfelek a királynőért küzdve harcolnak a térben.

A küzdelem hevében olyan a terem, mint akár az országgyűlés.

A parlamentben az „elkeresztelések” felett vitatkoznak, míg a Nemzetiben elkeresztelik egymást.

Mely ékes cizmeket szájatva hallgatja a sok iskolás fiu, a mint 1 óra után a rendes „légyott” helyén a szálloda előtti ablakok előtt összegyűlnek.

A kis Pali a zöld meg a vörös kártyán tanulta meg megkülönböztetni VII-est a VIII, IX és X-től.

Endre alkotmánytani ismereteit bőviti, mikor a közvetlen szemlélet alapján figyel meg, hogy mily hatalmas van a nagy királynak.

Mig Laczi politikai látköre tágul, ha látja a négy felső egyesüléséből, hogy a polgárok is nyomnak a latbaa egyesült erővel.

Béla természetrajzi studiumokat tesz.

„Jani te, nézd azt a majomképű bácsit, épen olyan mint a csimpans.”

„Amaz meg olyan nagy, mint egy ökör.”

„Nini az a Laczi apja.”

Az én apám nem ökör, kiáltja Laczi és úgy ment neki a természetbúvárnak a maga tiz körmével, mint akár egy sasfók.

Természetes, hogy ezen jelenet lármával folyt le, különösen miután a többi iskolás fiu is megérezvén a parlamenti szabadságot, ősi szokás szerint pártokra szakadva, ki szóval, ki körmeivel, ki könyves táskájával, ki kalappal, egy meg épen a fél csizmájával szót a tárgyhoz némi kitéréssel. Mig végre megjelent a Kossuth-utczai Dou Kichotte, a „kék csilag” állandó szundikáló lakosa, a legmihásznabb András.

Egy pár csifra szabadkai imádság töredéket morzsolt le fogai közt. Főlkapta a nádi pálcát, melyet paedagógiai szakavatottsággal kezel, és csinált olyan rondót, a milyenek muszajlónni.

Visongva szaladtak a fiuk a szomszédos Prokesch házi iskolába, a hol Jaschó bácsi az ütenyrendszer paragrafusai szerint praelegált nekik közvetlen szemléleti uton.

H I R E K.

Pacher Frigyes Szabadka város régi sebésze, a városban általánosan ismert és közbecsülésben állott halottkém e hó 27-én déli 1 órakor hosszas és kínos betegsége után meghalt. A család gyászjelentése így szól: Pacher szül. Haasz Róza bánatos szívvel tudatja felejtetlen férje, Pacher Frigyes, Szabadka sz. kir. város seborvosának egy havi súlyos betegsége következtében, a haladók szentségének felvétele után, élete 69-ik évében békövetkezett elhunytát. A jó férj és atya kimúltát özvegyén kívül siratják gyermekei: Mária, Venczel Mór özvegye; Piroška, férjezett Tiborfi Kálmáné gyermekeivel; Gizella, Lajos; nővére: Pacher Róza, férjezett Dobó Györgyné; fivére: Pacher István gyermekeivel, egy rokonai barátai és ismerősei. A boldogult lelki üdvéért a gyászmise a szt. György külvárosi templomban f. évi november 29-én d. e. 10 órakor fog a mindenhatóknak bemutatni, hűlt teteme pedig ugyancsak f. é. november hó 29-én d. u. 1/2 4 órakor az úgynevezett bajai sírkertben levő családi sírboltba fog az örök nyugalomra letétni. Szabadkán, 1890. évi november 27-én. Béke lebegjen kisenvedett porai felett.

Az influenza kezdi felütni fejét ismét városunkban. Egyes betegedési esetek már is fordultak elő, s ép ez idő szerint influenzában szenved M. A. helybeli mészáros.

Dr Kertész Sándor városi főorvosunk írásbeli hosszabb és indokolt indítványt adott be a városi tanácshoz az ártási kutmielőbbi furatása miatt. E sürgős lépésre helyi viszonyatuk mellett különösen az indította, hogy Pécssett a tifuszjárvány épen ez ivóvíz romlottsága miatt mértékben dühöng, hogy két hét alatt 1500 egyén betegedett meg, s közülük több meghalt. Intő jel, vajjon figyelnek e reá nálunk?

Kéménytűz volt tegnap d. e. 11 óra után a „Nemzeti szálló” épületben, mely minden baj nélkül elnyomtat.

A vasuti munkások e hó 26-án, mint lapunkat értesítik — megtagadták a munkát mert keveselték a 60 kros napszámot, hogy azért saját élelmézésükön reggeli 5 órától esti 7-ig dolgozzanak. A zugoldásra kilépett B. József gyakornok, s a szegény munkásoknak azt veté oda: „van kutya elég, csak korpa legyen,” mire aztán letéperték, s ha a munkavezető közbe nem lép, nagyobb szerencsétlenség történhetett volna. Így a gyakornok egy kis ijedtség árán megmenekült.

Erős fagy volt a havazás után e hó 27-én virradóra. A fagy egy napig tartott, az idő megenyhült, s azóta borong, felváltva esőzésekkel. Sarunk van bőven, utaink csaknem járhatlanok, s a sárban a „vörös ökör” vendéglő környékén úgy elázott az ott felhalmozott töltés, hogy kocsi a kocsi után akad el. A törvényszék és járásbírósközött is térdig van a sár, s gyalogos ember csak kerülő utakon juthat egyik helyről a másikra. Mintaszerű gazdálkodás! tölre maradni a kövezési munkálatokkal.

Szekulics Antal IV-ik kőri lakos czinczár házában szalonuát olvasztottak oly vigyázatlanul, hogy a ház tetőzete tüzet fogott. Szerencsére a láng felcsapását a tűzoltó őrs észrevette, és a nyomban kivonult tűzoltóság minden nagyobb baj nélkül a tüzet elnyomta.

Dr. Harkányi Samu fül-, torok-és szembajokban specialista orvos, városunkban végleg megtelepedett. Rendel naponta d. u. 1—4 óráig Vesselényi-utca 212. sz. alatti házában.

4—10

Nyilttér.*)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazon jóbarátaink és ismerőseinknek, kik felejtetlen hön szeretett nőm végtisztessége alkalmából személyes megjelenésök részvételével mély fájdalomukat enyhítették, — legőszintébb hálás köszönetünket nyilvánitjuk.

Szabadka, 1890. novb. 29-én.

Aradszki Szávó
és családja.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Hirdetmény!

A „topolyai önszegélyző szövetkezet” alulirt igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy az 1882. év január hó 1-én hat évre vagyis 1888. évi január 1-ig alakult „Topolyai önszegélyző szövetkezet” a hat évi időtartam lejártá folytán 1888. évi január hó 1-én felosztott.

Ennek folytán a keresk. törvény 249. §-ához képest felhivatnak a „Topolyai önszegélyző szövetkezet” összes hitelezői, hogy követeléseiket jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori közzétételől számított 6 hó alatt érvényesíteni el ne mulasszák. A hirdetés a Budapesti Közlönyben a mai nappal egyidejűleg először történt.

Topolyán, 1888. évi január hó 1-én.

Az igazgatóság.

Birtok eladás.

Szabadka határában Györgyén pusztán 44 lánéz első minőségű szántóföld a rajta levő gazdasági épületekkel

szabadkézből eladó.

Közelebbi értesítés: Dr. Mukits Simonnál Szabadkán VI. kör Petőfi utca 57. ház sz. a. nyerhető.